

พฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของนักศึกษามหาวิทยาลัย : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง Preventive Alcohol Beverage Consumption Behavior Among Undergraduate Students : A Case Study in a Private University

ดร.ณวรรณ สมใจ

อาจารย์ประจำคณะสาธารณสุขศาสตร์และสิ่งแวดล้อม มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ

Email : darunwans@yahoo.com

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้ เป็นการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (cross-sectional analytical research) มีวัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาพฤติกรรมป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัย : กรณีศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 ราย เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม ได้รับการตอบกลับร้อยละ 100

จากการศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ เรียงจากมากที่สุด ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ลักษณะที่อยู่อาศัย เพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ และ แรงสนับสนุนจากเพื่อน ปัจจัยเหล่านี้ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่ดี ตัวแปรอิสระดังกล่าวสามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 43.4 และผู้วิจัยยังพบความสัมพันธ์ระดับน้อย ระหว่างแรงสนับสนุนจากมหาวิทยาลัยกับพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อีกด้วย

นอกจากนั้น พฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษา นั่นคือ นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในระดับดี จะมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนอยู่ในระดับที่ดีขึ้นไปถึงร้อยละ 76.3 และเมื่อวัดระดับความสัมพันธ์

ด้วยค่า gamma มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง ($\text{gamma}=0.319$) และยังพบว่าพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ยังมีผลกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษา นั่นคือ นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่ดีจะทำให้มีคุณภาพชีวิตดีตามไปด้วย โดยพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์สามารถอธิบายคุณภาพชีวิตได้ร้อยละ 4.8

จากผลการวิจัย พบว่าหากมหาวิทยาลัยต้องการเสริมสร้างพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา สามารถเสริมสร้างโดยการสร้างการรับรู้ความสามารถของตนเองให้กับนักศึกษา เช่น เน้นการสร้างกิจกรรมที่มีประโยชน์ให้กับนักศึกษา อาจจะส่งเสริมในรูปของชมรมต่างๆ ตามที่นักศึกษาสนใจ โดยเฉพาะนักศึกษาชาย ซึ่งนอกจากจะเป็นการใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์แล้ว กิจกรรมที่ทำงานเป็นทีมยังช่วยสร้างพฤติกรรมที่ดีจากการเสริมแรงจากเพื่อนด้วย รวมทั้งการที่มหาวิทยาลัยมีการเสริมแรงในเรื่องของการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ โดยกำหนดเป็นนโยบายที่ชัดเจนของมหาวิทยาลัย มีการรณรงค์อย่างต่อเนื่อง ให้นักศึกษาส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยรับรู้ ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นอย่างชัดเจน จึงนับว่าเป็นนโยบายที่ได้ผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ให้กับนักศึกษาอีกทางหนึ่งด้วย ซึ่งจะทำให้มหาวิทยาลัยสามารถป้องกันปัญหาต่างๆ ที่จะเกิดขึ้น อันเนื่องมาจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ดังนั้นการส่งเสริมกิจกรรมเหล่านี้ล้วนเป็นแนวทางสำคัญที่จะทำให้นักศึกษา มีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ที่ดี อันจะนำไปสู่ผลการเรียนที่ดีและคุณภาพชีวิตที่ดีของนักศึกษาต่อไป

คำสำคัญ : การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ พฤติกรรมบริโภค

Abstract

The purpose of this cross-sectional survey research was to study preventive behaviors for alcohol beverage consumption among undergraduate students with the sample of 380 students. The data collection was conducted by using a questionnaire with one-hundred percent of feedback.

It was found that variables influencing preventive behaviors for alcohol consumption among students in the university arranged from the highest to the lowest: self-efficacy among the students in drinking prevention, dwelling aspects, gender, family's financial status, knowledge about alcohol beverage, and peer support. These factors resulted in improvement of the students' preventive behaviors for alcohol consumption.

The independent variables indicated alcohol-preventive behaviors by 43.4 percent. Additionally, the researcher found an implicit correlation between university support and preventive behaviors.

Furthermore, preventive behaviors for alcohol beverage consumption correlated with the students' academic achievement. That was, students with good preventive drinking behaviors earned their academic achievement by 76.3 percent. The correlation level was at medium level employing Gamma measure ($\gamma=0.319$). Similarly, the study indicated that the preventive behaviors also affected the students' quality of life. That was, ones with good preventive behaviors tended to have a better quality of life indicated by 4.8 percent.

The result indicated that if the university wanted to fortify preventive behaviors for alcohol beverage consumption among students, it could achieve the goal by reinforcing self-efficacy to the students through activities or several interest-base clubs especially among male students. They would spend time usefully and benefited from teamwork and peers reinforcement Besides, the university enlightened distinct policy and continuous campaign to reinforce prevention of alcohol beverage. The majority of the students were aware of these to prevent behaviors for alcohol consumption. The policies were effective toward increasing preventive behaviors for drinking consumption among students. in one important way. This enabled the university to prevent possible problems due to alcohol consumption of the students. Hence, the activity promotion was a significant way to equip students with better preventive behaviors for alcohol consumption which would lead to better academic achievement and quality of life.

Keywords : preventive alcohol beverage, consumption behavior

บทนำ

จากข้อมูลการสำรวจปี พ.ศ. 2555 พบว่า ประชากรทั่วโลกดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ประมาณ 2,000 ล้านคน หรือประมาณ 1 ใน 3 ของ ประชากรโลก เฉลี่ยดื่มคนละ 6.13 ลิตร โดย

ประเทศไทยดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ติดลำดับที่ 40 ของโลก และสูงเป็นอันดับที่ 4 ในเอเชีย รอง จากประเทศเกาหลีใต้ เนปาล และญี่ปุ่น โดยดื่ม เครื่องดื่มแอลกอฮอล์ จำนวน 17.0 ล้านคน หรือ คิดเป็นร้อยละ 31.54⁽¹⁾

ในภาพรวมของประเทศนั้น ความชุกของนักดื่มมีทิศทางลดลงเล็กน้อย โดยนักดื่มที่เป็นประชากรวัยทำงานลดลงร้อยละ 2 ในช่วงปีพ.ศ. 2544-2554 อย่างไรก็ตาม การดื่มของเยาวชนอายุ 15-24 ปี กลับเพิ่มขึ้นจากร้อยละ 21.6 ในปีพ.ศ. 2544 เป็นร้อยละ 23.7 ในปีพ.ศ. 2554 หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 9.5⁽²⁾ สถิตินักดื่มที่เป็นวัยรุ่นมีแนวโน้มเพิ่มสูงขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสถิติการดื่มสุราที่ไม่ลดลงและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น อาจเนื่องมาจากการเข้าถึงการบริโภคได้ง่าย จากสถิติร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์พบว่า มีร้านจำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เพิ่มขึ้นกว่า 120,000 ร้าน และคนไทยใช้เวลาเพียง 4.5 นาที สามารถหาร้านที่มีเครื่องดื่มแอลกอฮอล์จำหน่ายได้⁽³⁾

ผลกระทบที่เกิดจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ก่อให้เกิดผลเสียมากมายทั้งทางด้านร่างกายและจิตใจ เช่น อุบัติเหตุ โรคตับ ปัญหาสุขภาพจิต ความรุนแรงในครอบครัว ซึมเศร้า การทะเลาะวิวาท การมีเพศสัมพันธ์ รวมถึงการนำไปสู่การสูบบุหรี่ ซึ่งจากการสำรวจสถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ในปีพ.ศ. 2556 พบว่า การดื่มสุรากับการบริโภคยาสูบ เป็นพฤติกรรมที่พบร่วมกันได้บ่อย นอกจากนั้น ยังก่อให้เกิดปัญหาทางด้านสุขภาพซึ่งคือ มีผลต่อตับทำให้เป็นโรคตับแข็ง มะเร็งตับ หรือมีผลต่อหัวใจเกิดปัญหาอุบัติเหตุบนท้องถนนหรือแม้แต่ในขณะการทำงาน นอกจากนี้อันตรายที่หลายคนอาจจะไม่นึกถึงคือ ผลต่อโรคทางจิตประสาท พฤติกรรมและอารมณ์เปลี่ยนแปลงง่าย การตัดสินใจและการควบคุมตัวเองไม่มีพฤติกรรมก้าวร้าวไม่เหมาะสม

ส่งผลต่อการเรียนมีความบกพร่องทางสติปัญญาและการเคลื่อนไหวเป็นต้น⁽²⁾

จากเหตุผลดังกล่าวข้างต้นผู้วิจัยจึงสนใจที่จะศึกษาปัจจัยเชิงสาเหตุที่มีอิทธิพลต่อพฤติกรรม การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ของนักศึกษาในมหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง เพื่อหาตัวแบบที่มีอิทธิพลต่อการป้องกันการดื่ม อันจะนำมาซึ่งแนวทางการป้องกันพฤติกรรมการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาอย่างมีประสิทธิภาพต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง
2. เพื่อศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรม การป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา มหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยนี้เป็นการศึกษาการวิจัยเชิงวิเคราะห์แบบภาคตัดขวาง (cross-sectional analytical research)

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง ที่ใช้ศึกษาคือนักศึกษามหาวิทยาลัยเอกชนแห่งหนึ่ง ใช้วิธีสุ่มแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยแบ่งสัดส่วนตามคณะวิชา และตามชั้นปีในแต่ละคณะวิชา หลังจากนั้น ใช้วิธีการสุ่มกลุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างจำนวน 380 ราย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย เป็นแบบสอบถาม มีทั้งหมด 7 ส่วน มีคำถาม 102 ข้อ

วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป กำหนดระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ 0.05 ใช้สถิติพรรณนา ได้แก่ จำนวน ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และสถิติอนุมาน ได้แก่ multiple regression analysis และ correlation analysis (gamma)

การพิทักษ์สิทธิของกลุ่มตัวอย่าง ก่อนการวิจัย ผู้วิจัยได้เสนอแบบสอบถามไปยังคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัย ของมหาวิทยาลัย

หัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ ได้รับรองการวิจัย เลขที่ อ.247/2557 ลงวันที่ 9 กันยายน พ.ศ. 2557

ผลการวิจัย

ประกอบด้วยผลการวิจัย 4 ส่วน ได้แก่

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม พบว่าส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง อายุน้อยกว่า 22 ปี ส่วนใหญ่อยู่ชั้นปีที่ 2 และ 3 และเป็นบุตรคนที่ 2 รายได้ของครอบครัวส่วนใหญ่ 50,000 บาท ขึ้นไป บิดามารดาอยู่รวมกัน เกรดเฉลี่ยอยู่ระหว่าง 2.00-3.00 และส่วนใหญ่ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา

ตาราง 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (n = 380 ราย)

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
เพศ		
ชาย	75	19.7
หญิง	305	80.3
อายุ		
19-20	170	44.8
21-22	200	52.6
23-24	10	2.6
$\bar{x} = 20.73$, S.D. = 0.98 , Min = 19 , Max = 24		
ชั้นปี		
ชั้นปีที่ 2	156	41.1
ชั้นปีที่ 3	127	33.4
ชั้นปีที่ 4	97	25.5
ลำดับการเกิด		
ลูกคนเดียว	66	17.4
ลูกคนโต	81	21.3
ลูกคนที่ 2	163	42.9
ลูกคนที่ 3 ขึ้นไป	70	18.4

ข้อมูลทั่วไป	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว		
10,000-50,000 บาท	110	28.9
50,000-100,000 บาท	134	35.3
100,001 บาทขึ้นไป	136	35.8
สถานภาพสมรสของบิดามารดา		
บิดามารดาอยู่รวมกัน	343	90.3
หย่าร้างกันหรือแยกกันอยู่	37	9.7
เกรดเฉลี่ยสะสม		
ต่ำกว่า 2.00	13	3.4
2.00 - 3.00	293	77.1
มากกว่า 3.00	74	19.5
สถานที่อยู่อาศัย		
อยู่กับบิดามารดา	110	28.9
ไม่ได้อยู่กับบิดามารดา	270	71.1

ส่วนที่ 2 ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม ด้านปัจจัยนำพบว่านักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับเครื่องยนต์ที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับมาก มีทัศนคติต่อการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับดี นั่นคือมีทัศนคติว่าเครื่องดื่มแอลกอฮอล์เป็นสิ่งที่ไม่ดี การรับรู้ความรุนแรงของโรคจากการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อยู่ในระดับดี คือทราบว่าเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นตัวการก่อให้เกิดอุบัติเหตุและโรคต่างๆ ได้ รวมทั้งมีการรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ส่วนใหญ่อยู่ในระดับดีเช่นกัน

ปัจจัยเอื้อ พบว่าลักษณะที่อยู่อาศัยของนักศึกษาสามารถป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อยู่ในระดับปานกลาง นั่นคือส่วนใหญ่

ใกล้บ้านของนักศึกษามีร้านที่จำหน่ายเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ทำให้นักศึกษาสามารถเข้าถึงได้ง่าย และใช้เวลาว่างของนักศึกษาส่วนใหญ่อยู่ในระดับดี มีการออกกำลังกาย และทำงานอดิเรกที่ชอบเป็นส่วนใหญ่

ปัจจัยเสริม พบว่าแรงสนับสนุนจากครอบครัวอยู่ในระดับดี นั่นคือพ่อแม่ รวมทั้งญาติ พี่น้องของนักศึกษา มีการตักเตือนและอบรมสั่งสอนในเรื่องของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ แรงสนับสนุนจากเพื่อน พบว่าอยู่ในระดับอยู่ในระดับดี นั่นคือส่วนใหญ่แล้วนักศึกษาจะมีเพื่อนๆ คอยตักเตือนในเรื่องของโทษของการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ ส่วนแรงสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย พบว่าอยู่ในระดับดีเช่นกัน นั่นคือทางมหาวิทยาลัย

รวมทั้งอาจารย์ของนักศึกษามีการตกเตือน ในเรื่อง เป็นนโยบาย ซึ่งจะเห็นว่านักศึกษามีการรับรู้
ของการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ ผ่านการประกาศ นโยบายนี้อย่างชัดเจน ถึง 98.7%

ตาราง 2 จำนวนและร้อยละของปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริมในภาพรวม (n=380)

ระดับ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
ปัจจัยนำ		
ความรู้เกี่ยวกับเครื่องตีแอลกอฮอล์		
น้อย (0.00 – 2.00 คะแนน)	1	0.3
ปานกลาง (3.00 – 4.00 คะแนน)	112	29.5
มาก (5.00 – 6.00 คะแนน)	267	70.3
$\bar{x} = 5.05$, S.D. = 0.86 , Min = 2 , Max = 6		
ทัศนคติต่อการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์		
ดี (18.00 – 24.00 คะแนน)	346	91.1
ปานกลาง (12.0 – 17.99 คะแนน)	34	8.9
ไม่ดี (6.00 – 11.99 คะแนน)	-	-
$\bar{x} = 21.34$, S.D. = 2.72 , Min = 12.00 , Max = 24.00		
การรับรู้ความรุนแรงของโรคจากการ ตีเครื่องตีแอลกอฮอล์		
ดี (15.00 – 20.00 คะแนน)	366	96.3
ปานกลาง (10.00 – 14.99 คะแนน)	14	3.7
ไม่ดี (5.00 – 9.99 คะแนน)	-	-
$\bar{x} = 17.99$, S.D. = 2.15, Min = 11.00, Max = 20.00		
การรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาในการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์		
ดี (24.00 – 32.00 คะแนน)	308	81.1
ปานกลาง (16 – 23.99 คะแนน)	72	18.9
ไม่ดี (8.00 – 15.99 คะแนน)	-	-
$\bar{x} = 25.45$, S.D. = 2.52, Min = 18, Max = 32		
ปัจจัยเอื้อ		
ลักษณะที่อยู่อาศัย		
ดี (9.00 – 12.00 คะแนน)	92	24.2
ปานกลาง (6.00 – 8.99 คะแนน)	257	67.6
ไม่ดี (3.00 – 5.99 คะแนน)	31	8.2
$\bar{x} = 7.48$, S.D. = 1.56, Min = 3.00, Max = 12.00		

ระดับ	จำนวน (ราย)	ร้อยละ
การใช้เวลาว่างของนักศึกษา		
ดี (9.00 – 12.00 คะแนน)	251	66.1
ปานกลาง (6.00 – 8.99 คะแนน)	112	29.5
ไม่ดี (3.00 – 5.99 คะแนน)	17	4.5
$\bar{x} = 8.77$, S.D. = 1.73, Min = 5.00, Max = 12.00		
ปัจจัยเสริม		
แรงสนับสนุนจากครอบครัว		
ดี (4.00 คะแนน)	272	71.6
ปานกลาง (2.00 – 3.00 คะแนน)	97	25.5
ไม่ดี (0.00 – 1.00 คะแนน)	11	2.9
$\bar{x} = 5.59$, S.D. = 0.75, Min = 0.00, Max = 4.00		
แรงสนับสนุนจากเพื่อน		
ดี (5.00 – 6.00 คะแนน)	209	55.0
ปานกลาง (3.00 – 4.00 คะแนน)	115	30.3
ไม่ดี (0.00 – 2.00 คะแนน)	56	14.7
$\bar{x} = 4.07$, S.D. = 1.27, Min = 0.00, Max = 5.00		
แรงสนับสนุนจากมหาวิทยาลัย		
ดี (6.00 – 8.00 คะแนน)	329	86.6
ปานกลาง (3.00 – 5.00 คะแนน)	48	12.6
ไม่ดี (0.00 – 2.00 คะแนน)	3	0.8
$\bar{x} = 6.63$, S.D. = 1.31, Min = 1.00, Max = 8.00		

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ในด้านของพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา พบว่าอยู่ในระดับดีเป็นส่วนใหญ่ นั่นคือ

นักศึกษาส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์เป็นอย่างดี

ตาราง 3 จำนวนและร้อยละของพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ภาพรวม (n=380)

ระดับพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์	จำนวน(ราย)	ร้อยละ
ดี (45.00 – 60.00 คะแนน)	293	77.1
ปานกลาง (30.00 – 44.99 คะแนน)	87	22.9
ไม่ดี (15.00 – 29.99 คะแนน)	-	-
$\bar{x}$ = 47.52, S.D. = 5.10, Min = 33.00, Max = 60.00		

ส่วนที่ 4 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์
เชิงทำนายระหว่างปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยนำ
ปัจจัยเอื้อ และปัจจัยเสริม กับพฤติกรรมการ
ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ ในการ
 วิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระ ได้แก่
 ปัจจัยส่วนบุคคล ปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ และปัจจัย
 เสริม โดยใช้สถิติเพื่อทดสอบหาความสัมพันธ์และ
 อิทธิพลของตัวแปรอิสระข้างต้น ว่ามีตัวใดบ้าง

ที่มีอิทธิพลต่อการเปลี่ยนแปลงของพฤติกรรมการ
 ป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ โดยตัวแปร
 บางตัวที่เป็นตัวแปรเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้มีการแปลง
 ตัวแปรให้เป็นตัวแปรหุ่น (dummy variable) และ
 นำเข้าไปวิเคราะห์ร่วมในสมการ โดยใช้เทคนิค
 การวิเคราะห์ถดถอยพหุแบบขั้นตอน (stepwise
 regression analysis) ได้สมการดังนี้

$$\text{PACB} = 18.73 + .91^{**}\text{SE} + .78^{*}\text{Hab} + 2.21^{*}\text{Sexd1} + 1.61^{*}\text{Incomed1} - .75^{*}\text{Know} + .34^{*}\text{FrS}$$

$$R = .659, R^2 = .434, \text{SEE} = 3.86, F = 4.64, \text{Sig} = 0.032$$

โดยที่

SE	=	การรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาในการป้องกัน การดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
Hab	=	ลักษณะที่อยู่อาศัย
Sexd1	=	เพศ
Incomed1	=	สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว
Know	=	ความรู้เกี่ยวกับเครื่องดื่มแอลกอฮอล์
FrS	=	แรงสนับสนุนจากเพื่อน

สรุปและอภิปรายผล

จากการศึกษาของพฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษาพบว่าอยู่ในระดับดีเป็นส่วนใหญ่ นั่นคือ นักศึกษาส่วนใหญ่ของมหาวิทยาลัยมีพฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์เป็นอย่างดี และปัจจัยที่มีผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์เรียงจากมากที่สุด ได้แก่ การรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาในการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ ลักษณะที่อยู่อาศัย เพศ สถานภาพทางเศรษฐกิจของครอบครัว ความรู้เกี่ยวกับเครื่องตีแอลกอฮอล์และแรงบันดาลใจจากเพื่อน โดยตัวแปรทุกตัวมีผลทางบวก มีตัวแปรด้านความรู้เกี่ยวกับเครื่องตีแอลกอฮอล์ตัวเดียวที่มีผลทางลบ นั่นคือ นักศึกษาที่มีการรับรู้ความสามารถของตนเองในการป้องกันการตีเครื่องตีแอลกอฮอล์ดี มีลักษณะที่อยู่อาศัยที่ดี ครอบครัวมีรายได้ตั้งแต่ 10,000 – 50,000 บาท ได้รับแรงสนับสนุนที่ดีจากเพื่อน เหล่านี้ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ที่ดี ที่สำคัญจะเห็นว่า นักศึกษาส่วนใหญ่มีความรู้เกี่ยวกับโทษของเครื่องตีแอลกอฮอล์เป็นอย่างดี กลับมีผลทางลบกับพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ นั้นแสดงให้เห็นว่าถึงแม้จะมีความรู้ถึงโทษคืออยู่แล้ว แต่นักศึกษาก็ยังไม่ได้ตระหนักถึงโทษของเครื่องตีแอลกอฮอล์ ซึ่งตัวแปรอิสระดังกล่าวสามารถอธิบายพฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ได้ร้อยละ 43.4 และนอกจากนั้น ผู้วิจัยยังได้ศึกษาเพิ่มเติมถึงความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการป้องกันการตี

เครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ กับผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนและคุณภาพชีวิตของนักศึกษา ซึ่งพบว่า พฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์มีความสัมพันธ์กับผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนของนักศึกษา นั่นคือ นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ในระดับดี จะมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนอยู่ในระดับที่ดี คือ เกรตเฉลี่ยมากกว่า 2.00 ขึ้นไปถึงร้อยละ 60.5 และอยู่ในระดับดีมากคือ เกรตเฉลี่ย 3.00 ขึ้นไป ร้อยละ 15.8 หรือสามารถกล่าวได้ว่า นักศึกษาที่มีพฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ที่ดี จะมีผลสัมฤทธิ์ด้านการเรียนอยู่ในระดับดีขึ้นไปถึงร้อยละ 76.3 และเมื่อทดสอบความสัมพันธ์ด้วยค่าของ gamma มีสัมพันธ์อยู่ในระดับปานกลาง และพฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ยังมีผลกับคุณภาพชีวิตของนักศึกษา โดยพฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์สามารถอธิบายคุณภาพชีวิตได้ร้อยละ 4.8 ซึ่งจะเห็นว่าสามารถอธิบายคุณภาพชีวิตได้น้อย อาจเนื่องมาจาก คุณภาพชีวิตของนักศึกษายังขึ้นอยู่กับปัจจัยอีกหลายด้าน ซึ่งผู้วิจัยไม่ได้นำมาศึกษาในครั้งนี้

งานวิจัยครั้งนี้ สามารถบรรลุถึงวัตถุประสงค์ของงานวิจัย และสามารถตอบคำถามวิจัยได้ โดยสามารถยืนยันข้อค้นพบจากการทดสอบทางสถิติได้อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยพบว่า ทั้งปัจจัยนำ ปัจจัยเอื้อ ปัจจัยเสริม ล้วนส่งผลต่อพฤติกรรมการป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีขั้นตอนการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรม และ PRECEDE-PROCEED Framework

ปัจจัยนำ การรับรู้ความสามารถของตนเองของนักศึกษาในการป้องกันการตีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ มีผลต่อพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์สูงที่สุด นั่นคือ นักศึกษาที่ใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีงานอดิเรก มีทักษะของการปฏิเสธเมื่อเพื่อนชวนไปตีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ รู้จักที่จะหลีกเลี่ยงเครื่องตีที่มีแอลกอฮอล์ นักศึกษาที่มีทักษะเหล่านี้ที่ดี จะทำให้เกิดพฤติกรรมป้องกันการตีที่ตีตามไปด้วย แต่จะสังเกตเห็นว่าในส่วนของการรู้ความสัมพันธ์เป็นลบ นั่นคือ ผู้ที่มีความรู้เรื่องแอลกอฮอล์สูง แต่จะมีพฤติกรรมป้องกันการตีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ต่ำ อาจกล่าวได้ว่า ความรู้เรื่องโทษของแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ไม่ได้ส่งผลให้นักศึกษาลัวที่จะตีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ และจากคะแนนความรู้พบว่า ส่วนใหญ่มีความรู้เรื่องโทษของเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ดีมากอยู่แล้ว อาจเนื่องมาจากการเรียนทั้งในระดับมัธยมและมหาวิทยาลัย ที่อาจารย์ได้ให้ความรู้อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งความรู้จากสื่อต่างๆ ทำให้นักศึกษามีความรู้ แต่การที่มีความรู้ ไม่ได้เป็นตัวที่บอกว่่านักศึกษาจะไม่ตี ดังนั้น การรณรงค์เพียงแค่นี้ให้ความรู้เพียงอย่างเดียวจะเห็นว่ามันเพียงพอที่จะเพิ่มหรือส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีให้กับนักศึกษา

ปัจจัยเอื้อ พบว่าตัวแปรลักษณะที่อยู่อาศัยของนักศึกษาเป็นอีกตัวแปรในส่วนปัจจัยนำที่มีผลต่อพฤติกรรม นักศึกษาที่อยู่อาศัยห่างไกลจากร้านที่จำหน่ายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ หรืออยู่ห่างไกลจากสถานบันเทิง จะส่งผลให้มีพฤติกรรมที่ดีในการป้องกันการตีมีแอลกอฮอล์ นั่นคือ ในส่วนของปัจจัยนำ ถ้าต้องการเพิ่มเกราะป้องกัน ให้กับนักศึกษาในการจะเข้าถึงเครื่องตีมีแอลกอฮอล์

มหาวิทยาลัยควรสนับสนุนกิจกรรม ชมรมหรือค่ายอาสาต่างๆ ให้กับนักศึกษา เพื่อให้ นักศึกษารู้จักใช้เวลาว่างให้เป็นประโยชน์ มีการรวมกลุ่มทำกิจกรรมที่เป็นประโยชน์ และควรมีการสอดส่องดูแลร้านค้าต่างๆ รอบๆ มหาวิทยาลัยไม่ให้จำหน่ายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ อันจะส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมป้องกันได้ดีขึ้น จากงานวิจัยของ ภัทรพร พลพนาธรรม⁽⁴⁾ เรื่องการกระจายตัวของจุดจำหน่ายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์โดยรอบมหาวิทยาลัยในกรุงเทพมหานครฯ โดยมีการสำรวจการกระจายตัวของร้านที่จำหน่ายแอลกอฮอล์รอบมหาวิทยาลัย พบว่าจุดจำหน่ายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์โดยรอบมหาวิทยาลัย มีแนวโน้มเกาะกลุ่มกันจนเกิดการกระจุกตัวของร้านจำหน่ายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ เป็นแรงดึงดูดผู้บริโภคกลุ่มเป้าหมายโดยเฉพาะกลุ่มนักศึกษา ซึ่งจัดว่าเป็นความเสี่ยงต่อการเพิ่มปริมาณการบริโภค และการเพิ่มจำนวนนักดื่มหน้าใหม่⁽⁴⁾ ส่วนบริเวณที่เสี่ยงมากที่สุด คือหอพักของนักศึกษา จากงานวิจัยนี้ที่แสดงให้เห็นความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะที่อยู่อาศัยของนักศึกษา กับพฤติกรรมที่ดีในการป้องกันการตีมีแอลกอฮอล์ และข้อค้นพบของงานวิจัย 2 ชิ้นข้างต้น สามารถทำให้สรุปได้ว่า ถ้าต้องการให้นักศึกษามีพฤติกรรมที่ดีในการป้องกันการตีมีเครื่องตีมีแอลกอฮอล์แล้ว มาตรการที่ดีที่สุดคือการดูแลอย่างเข้มงวดในเรื่องการจำหน่ายเครื่องตีมีแอลกอฮอล์ ในบริเวณรอบหอพักของนักศึกษา ซึ่งน่าจะเป็นวิธีการที่ดีที่สุดในการจำกัดการเข้าถึงแอลกอฮอล์ของนักศึกษา ดังนั้น การที่สถานศึกษามีมาตรการดูแลต่างๆ เช่น การตรวจตราอย่างเข้มงวดในบริเวณรอบมหาวิทยาลัยและหอพักนักศึกษา

จึงน่าจะเป็นวิธีการที่จะช่วยเพิ่มพฤติกรรมที่ดีในการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ของนักศึกษาได้

ปัจจัยเสริม ตัวแปรแรงสนับสนุนจากเพื่อนเป็นตัวแปรที่จะสามารถเพิ่มพฤติกรรมที่ดีให้กับนักศึกษาได้ อาจเนื่องจากนักศึกษาเป็นวัยที่สังคมอยู่กับเพื่อนเป็นส่วนใหญ่ ดังนั้น การเกิดพฤติกรรมคล้อยตามกลุ่มเพื่อน จึงสามารถเกิดขึ้นได้มาก ดังนั้น การส่งเสริมพฤติกรรมที่ดีให้กับนักศึกษา จึงควรมีการส่งเสริมให้กับนักศึกษาทุกคณะวิชา เพื่อเป็นการเสริมแรง เสริมสร้างพฤติกรรมที่ดีให้กับนักศึกษาในภาพรวม สิ่งที่น่าสนใจในด้านปัจจัยเสริมที่ผู้วิจัยตั้งข้อสังเกตข้อหนึ่งคือ นักศึกษาส่วนใหญ่ในมหาวิทยาลัยล้วนเห็นตรงกันว่า ได้มีการสอดแทรกในเนื้อหาวิชาเรียนเกี่ยวกับโทษของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ มหาวิทยาลัยมีการประกาศนโยบายห้ามดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์อย่างชัดเจน มหาวิทยาลัยมีการดำเนินการห้ามดื่มแอลกอฮอล์อย่างจริงจัง มีการจัดกิจกรรมรณรงค์ต่อต้านการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างสม่ำเสมอ รวมทั้งมีการจัดกิจกรรมให้ความรู้เกี่ยวกับโทษของการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างสม่ำเสมอ ซึ่งข้อเหล่านี้เป็นสิ่งที่นักศึกษารับรู้เกือบทุกคนในมหาวิทยาลัย เมื่อย้อนกลับไปดูค่า p -value และ ค่าของ t ในการหาความสัมพันธ์ระหว่าง แรงสนับสนุนจาก

มหาวิทยาลัยกับพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ พบว่า ค่า t มีค่าเท่ากับ 1.899 และ p -value เท่ากับ .058 ซึ่งเป็นตัวเลขที่อาจกล่าวได้ว่า การที่มหาวิทยาลัยมีการเสริมแรงในเรื่องของการป้องกัน โดยออกมาเป็นนโยบายที่ชัดเจนของมหาวิทยาลัย ส่งผลให้นักศึกษามีพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์อย่างชัดเจน จึงนับว่าเป็นนโยบายที่ได้ผลต่อการเพิ่มพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ให้กับนักศึกษา จากผลของการศึกษายังพบว่า การเพิ่มพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มแอลกอฮอล์ให้กับนักศึกษายังส่งผลให้นักศึกษามีเกรดเฉลี่ยที่ดีขึ้น และมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้นอย่างมีนัยสำคัญด้วย ซึ่งสามารถส่งผลให้นักศึกษาสามารถจบการศึกษาในเวลาที่เหมาะสมและมีคุณภาพชีวิตขณะอยู่ในรั้วมหาวิทยาลัยที่ดีอีกด้วย

ข้อเสนอแนะ

จากการที่ได้ตัวแบบที่บอกว่ามีปัจจัยตัวใดบ้างที่ส่งเสริมพฤติกรรมการป้องกันการดื่มเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ของนักศึกษา จึงสามารถนำไปพัฒนาเพื่อเสริมสร้างพฤติกรรมป้องกันให้เพิ่มขึ้น รวมทั้งอาจมีการวิจัยแบบทดลอง มีการเสริมแรงในปัจจัยที่ค้นพบ และเทียบกับกลุ่มควบคุมว่าปัจจัยเหล่านี้ส่งผลมากน้อยแค่ไหนอย่างไร

เอกสารอ้างอิง

1. ทิพพรรณ ไชยปัทม์ภ. เหล้า บุหรี่ ภาษี และเศรษฐกิจ [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพมหานคร: กรมการพัฒนชุมชน; 2556 [เข้าถึงเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2557]. เข้าถึงจาก: http://www.cdd.go.th/cddwarehouse/pdf/ana_04.pdf.
2. ทักษพล ธรรมรังสี, บรรณาธิการ. สถานการณ์การบริโภคเครื่องดื่มแอลกอฮอล์และผลกระทบในประเทศไทย พ.ศ. 2556. กรุงเทพมหานคร: เดอะกราฟิกซิสเต็มส์; 2556.
3. นิตานถ เลิศพุกษา. ปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์ในประเทศไทย ปี พ.ศ. 2534-2543 ปริมาณการบริโภคแอลกอฮอล์ในประเทศไทย [วิทยานิพนธ์]. สมุทรปราการ: มหาวิทยาลัยหัวเฉียวเฉลิมพระเกียรติ; 2555.
4. ภัทรกร พลพนาธรรม. การกระจายตัวของจุดจำหน่ายเครื่องดื่มที่มีแอลกอฮอล์ในกรุงเทพมหานคร [อินเทอร์เน็ต]. กรุงเทพมหานคร: ศูนย์วิจัยปัญหาสุรา; 2556 [เข้าถึงเมื่อ 3 กุมภาพันธ์ 2557]. เข้าถึงจาก: <http://cas.or.th/researchs/index/page:3/sort:Research.id/direction:DESC>.

